

(<http://aarc.ro/>)

Cauta in baza de date

Toate Categoriile

English (<http://aarc.ro/en/articol/patima-cronica-de-film>)

(http://aarc.ro/?ACT=113&ad_id=228)

Prima pagină AaRC.ro > (/) Articole > (/)

“Patima” - cronică de film

Like Share Be the first of your friends to like this.

de Alice Mănoiu

De dragul unui personaj, de dragul unei actrițe, dar, mai ales, de dragul artei cinematografice

Știrea a făcut senzație: o mare actriță, Draga Olteanu-Matei (<http://aarc.ro//cineasti/cineast/draga-olteanu-matei>), se apucă să scrie un scenariu (după o schiță a lui Petru Vintilă), de dragul unui personaj. Un cunoscut operator, George Cornea (<http://aarc.ro//cineasti/cineast/george-cornea>), de dragul scenariului, debutează în calitate de regizor. **Patima** (<http://aarc.ro//filme/film/patima-1975>) iese un film puternic și serios, izvorit din pasiune, dar dintr-o pasiune matură față de cinematograful, o pasiune gata să convertească primele entuziasme în supuneri înțelepte la obiect. Rezultatul e armonios și bine echilibrat, conducând cu limpezime narațiunea clasică într-o ambianță sugestivă: orășelul transilvănean din anii imediat următori războiului, urmărind riguros destinele personajelor și mai ales drama aceluia personaj-miză a povestirii.

Cine e această Păuna care a stârnit entuziasmul iubitorilor noștri de film? Într-adevăr, un personaj de mare forță dramatică, de forță «Marei» lui Slavici, cu care se înrudește ca semnificație socială și ca destin sumbru pentru ea și pentru ceilalți, pe care-i antrenează în jocul nesăbuit al averii. Patima aceasta ce decolorează alte sentimente: sentimente materne, afecțiunea între soți, prietenia, credința a fost tratată în fel și chip în literatura noastră clasică și în filmul nostru de inspirație clasică. Ce aduce nou Păuna este o vitalitate explozivă și o ambiție de parvenire dublate de multă feminitate, de vicleană urmărire a țelului prin toate mijloacele. Vădana între două vârste se transformă pe sine, și nu pe fiica ei, în nadă pentru rotunjirea averii. La Mara, dorința de înnavuțire pornea dintr-o mare dragoste și grijă pentru copii. Păuna își uită copiii ca să-și poată

domoli setea de avere și pe aceea de a-și trăi viața. Draga Olteanu-Matei face din această feminitate-capcană un cap de operă interpretativ. De ajuns câteva scene pentru ca personajul să devină, grație ei, antologic. Una din scene: prima întâlnire a Păunei cu negustorul Dionisie la serbare — priviri furișe, freamăt al trupului, tatonarea viitoarei victime. Apoi scena lăibărașului: sub mâna blănarului care-i ia măsurile, femeia dospește ca un cozonac aromat. De neuitat acea Păună cu pretenții de doamnă când ia masa împreună cu avocatul distins la Herculane: umorul savuros al replicii neaoșe: „ce beșici face băutura asta!” și voaleta elegantă ce-o stânjenește când soarbe zgomotos șambania. Cochetărie vulgară sau discretă, vanitate amestecată când cu șiretenia când cu disperarea femeii ce câștigă ori pierde partida, după împrejurări, în confruntările cu Dionisie ori cu Tie, ulterior cu avocatul — când îl cere ea pe avocat în căsătorie, moment ridicol, patetic și caricatural totodată, cum numai marea noastră actriță știe să combine în doză savantă și totuși atât de spontană, clocotind de viață și firesc. Și-apoi declinul, privirea de animal ce scapă prada, privirea aceea ce-ar prefera să nu priceapă că totul s-a sfârșit: fabrica i-a fost naționalizată, copiii pierduți, ea nu mai e «nimenea», nici măcar văduva săracă de altădată, săracă dar respectată cândva în orașelul de pe Timiș. Prin strălucitul portret al Păunei, portret atât de concret și de particular, Draga Olteanu-Matei și colaboratorii săi ne sugerează cu o deosebită vigoare dramatică întregul proces istoric de alienare și degradare individuală într-un anume context social.

Interesant însă cum nici actrița — care ar fi putut să transforme filmul într-un recital Draga Olteanu - nici operatorul care ar fi putut să supraliciteze valorile plastice – n-au cedat tentațiilor. Eforturile lor au mers spre ansamblul lucrării, spre echilibrarea compartimentelor de creație, într-un tot unitar, dar uneori convențional. I-as reproșa **Patimei** o anume surdină regizorală ce estompează chiar momentele importante și duce la o oarecare lipsă de dinamică a spectacolului chiar în relații dramatice-cheie. Cum ar fi înstrăinarea Păunei de copii sau moartea lui Dionisie. O discreție care duce și la estomparea câtorva personaje (fata Păunei, Tie, chiar Dionisie). Regizorul și-a ales însă cu multă grijă echipa și mai ales interpreții. Forței dramatice a Dragăi Olteanu-Matei îi ține piept, cu mult aplomb și savoare, actorul teatrului craiovean, Vasile Cosma, dăruindu-ne un neaoș negustor bănățean, molcom la vorbă și iute la faptă, grăbit și el să facă avere, dar în alt fel decât energica sa consoartă. Gheorghe Cozorici, sub masca distinsului avocat (care face «o favoare» banului căsătorindu-se cu Păuna), e convingător și nuanțat. Neașteptat ca apariție în postura flăcăului tomnatic și impulsiv, actorul Emanoil Petruț (<http://aarc.ro//cineasti/cineast/emanoil-petrut>), în rolul Tie, antrenat și el în caruselul aurului. Prospețime a chipului, grație a mișcării, dar o intonație cam artificială la tânăra debutantă Mariana Buruiană () întrupând-o pe Sabina. (O scenă remarcabilă ca rezolvare plastică și ca interpretare, sinuciderea fetei Păunei, de pe pod.) O notă de tristețe retinută sugerează fiului Păunei actorul Ovidiu Moldovan (<http://aarc.ro//cineasti/cineast/ovidiu-moldovan>). Dody Caian-Russu conturează cu finețe vulgaritatea unui personaj de dimensiuni reduse, dar memorabile. Ar merita, desigur, să ne oprim la câteva din secvențele de vârf ale filmului, valoroase fie prin atmosfera lor autentică, din planul doi, fie prin interpretarea actorilor, secvențe ca: nunta Păunei, târgul și verva negustoresei, numărătoarea tandră a banilor, ca o mângâiere, moartea Sabine și altele. Dar cum și autorii au pus accentul mai mult pe ansamblul operei, aș menționa și eu mai ales contribuțiile reușite tot în ansamblul filmului. Și anume imaginea semnată de Mircea Mladin și George Cornea, decorurile lui Guță Știrbu (funcționale, la obiect), costumele sugestive semnate de Ileana Oroveanu (<http://aarc.ro//cineasti/cineast/ileana-oroveanu>) și inspirata muzică a Corneliei Tăutu (<http://aarc.ro//cineasti/cineast/cornelia-tautu>). Partitură care stimulează, în multe momente ale filmului, fantezia și participarea spectatorului la dramă.

Cinematografia noastră se îmbogățește cu un film care place și publicului și criticii, regia își aduce în rândurile ei un profesionist de nădejde, care este George Cornea, iar dramaturgii câștigă în persoana Dragăi Olteanu-Matei un coleg ambițios și demn de orice competiție.